

VONDeLing

Tijdschrift van het Vicariaat ONDerwijs

Nr 13 – januari 2015

Redactioneel

Colofon

Digitaal tijdschrift
van het
Vicariaat Onderwijs
Aartsbisdom
Mechelen-Brussel

Frederik De Merodestraat
18, 2800 Mechelen

Tel: 015 29 84 01 (02)

Fax: 015 29 84 03

E-mail:

info@vikom.be

Website:

www.vikom.be

*Versijnt een 4-tal keer per
jaar.*

Redactie:

Guido François

Jürgen Mettepenningen

Fons Uytterhoeven

Foto's: Guido François

(tenzij anders vermeld)

Ver. uitgever:

Fons Uytterhoeven

Inhoud:

Redactioneel	1
Actualia	2
Vieringen, conferenties	15
Personalia	22

Geloof, hoop en liefde zijn de drie goddelijke deugden van het christelijk geloof. Geloof heeft als symbool het kruis, de liefde het hart (of de pelikaan die haar eigen borst tot bloedens toe openpikt om haar kinderen te voeden). De hoop heeft als symbool het anker. Teken het geloof onze relatie met God en met Jezus Christus en teken de liefde onze relatie met medemensen, dan kan de hoop de deugd zijn die de relatie met onszelf teken. Hoop neemt vele vormen aan. Hoop kan weemoedig zijn, als een soort verlangen naar iets dat al voorbij is en waarschijnlijk nooit terugkeert: bvb de eenvoud van het leven in onze jonge dagen. Hoop kan zich schijnbaar aan alle logica onttrekken: hopen tegen beter weten in. Hoop kan iets aanduiden van een open houding naar wat er gebeuren gaat: op hoop van zegen.

Hoop kan de dragende grond zijn van iemands bestaan: hoop doet leven! Hoop hebben is bovenal een grondhouding. Het is leven in het besef dat iets mogelijk wordt, dat er op zijn minst een kans bestaat. Hoop is een alternatief voor scepsis, voor ontkenning van problemen, voor doen alsof. Hoop dat het anders kan is ook een vorm van kritiek, je legt je niet neer bij wat er nu is en gebeurt. Hoop is de drijvende kracht voor verandering.

Hoop heb je nodig in je individuele leven. In crisissituaties, bij ziekte, bij de opvoeding van je kinderen, als het wat minder gaat in je werk... Hoop hebben we ook samen nodig op weg naar een betere toekomst voor iedereen. Hoop is meer dan optimisme. Optimisme heeft geen object, hoop wel. Voor christenen is de hoop gericht op het Rijk Gods, waar liefde, vrede en gerechtigheid toonaangevend zijn. Dat Rijk Gods is een belofte en het wordt uiteindelijk als genade en verlossing gegeven. Het Rijk Gods kan belofte en genade zijn als wij er, hier en nu, een bijdrage aan leveren. Als er al contouren van zichtbaar zijn, dan zijn het slechts vage contouren. Zo zegt Paulus het: 'In deze hoop zijn we gered. Als we echter nu al zouden zien waarop we hopen, zou het geen hoop meer zijn. Wie hoopt er nog op wat hij al kan zien? Maar als wij hopen op wat nog niet zichtbaar is, blijven we in afwachting daarvan volharden'.

De hoop, opnieuw opgewekt en gevoed in en door het feest van de geboorte van het kind, dat als God mens geworden is, geeft ook vertrouwen: een fundamenteel vertrouwen dat het menselijk leven, ondanks alle mislukking en broosheid, goed is en de moeite waard. Hoop geven aan onszelf en aan onze medemensen, waar ook ter wereld, dat is waar katholiek onderwijs voor staat. Het is geen hopen tegen beter weten in, het is een hoop van zeker weten, een hoop die doet leven, omdat die hoop ons verankert in ons geloven en ons vertrouwen in God, in wie we zijn als mens en in wie we voor anderen willen zijn. Die hoop wordt ten diepste uitgedrukt in Openbaring 21,5: 'Zie, Ik maak alle dingen nieuw'. Volgens Augustinus heeft de hoop twee dochters: woede en moed. Woede over bestaande situaties die mensen arm houden en onrecht aandoen. Moed om daar iets aan te veranderen. Laten wij mekaar daarin ondersteunen. In die zin wens ik u allen de hoopvolle vreugde toe van een zalige Kerstmis.

Fons Uytterhoeven, bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs

Actualia

Bevraging stand van zaken bestuurlijke schaalvergroting

De Dienst schoolorganisatie van het Vicariaat onderwijs Mechelen-Brussel stuurde begin september 2014 een bevraging naar alle directeurs met coördinerende opdracht en alle voorzitters van de 43 scholengemeenschappen (SGen) basisonderwijs en de 15 scholengemeenschappen secundair onderwijs van het aartsbisdom, om een zicht te krijgen op de evoluties en initiatieven inzake versterking van de bestuurskracht en/of de bestuurlijke schaalvergroting van schoolbesturen katholiek onderwijs. De resultaten hiervan werden aangevuld met informatie die we haalden uit gesprekken met afgevaardigden van de congregaties die in het aartsbisdom actief zijn.

Resultaten bevraging via de scholengemeenschappen

Alle 58 scholengemeenschappen (SGen) vulden de enquête in. Die kon worden beantwoord door de CASS- of CAIM-voorzitter¹ en door de directeur met coördinerende opdracht (dirco of codi), of door beiden tesamen. In 24 gevallen gebeurde dat door de CASS- of CAIM-voorzitter, in 13 gevallen door de dirco of codi, en in 21 gevallen door beiden.

Thema ter sprake gebracht

Met uitzondering van één scholengemeenschap was het thema versterking bestuurskracht of bestuurlijke schaalvergroting in alle scholengemeenschappen al ter sprake gekomen.

Wil om te groeien naar bestuurlijke schaalvergroting

Op de vraag of er schoolbesturen (SBen) waren die willen groeien naar bestuurlijke schaalvergroting antwoordden 48 (of bijna 83%) 'ja'. In 25 SGen (43,1%) worden die gesprekken gevoerd op het niveau van de SG, in 36 gevallen (62%) (ook) over de grenzen van de SGen heen en in 33 gevallen (56,9%) (ook of alleen) over de onderwijsniveaus heen. 5 SGen (8,6%) antwoordden op die vraag 'neen' en bij evenveel SGen was er geen antwoord of was de vraag niet van toepassing, omdat de SG samenvalt met het

¹ CASS staat voor Comité van Afgevaardigden van Schoolbesturen van de Scholengemeenschap (van het basisonderwijs); CAIM staat voor Comité van Afgevaardigden van Inrichtende Machten (van het secundair onderwijs)

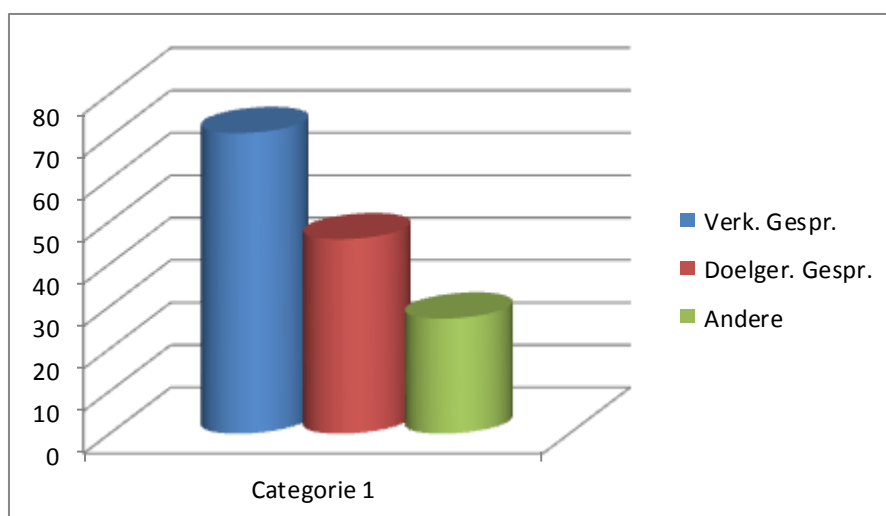
schoolbestuur. Bij 23 SGen (39,7%) is er op korte termijn beweging te verwachten, bij 27 SGen (46,6%) niet. In 6 gevallen (10,3%) is dat onduidelijk of blijft men het antwoord schuldig.

Al initiatief genomen?

48 SGen (82,8%) hebben op dat vlak al initiatieven genomen. Op de vraag of alle schoolbesturen daarbij betrokken waren, antwoordden 35 van die 48 SGen (72,9%) affirmatief. Betrokkenheid van directeurs is er in 30 van die 48 SGen (62,5%).

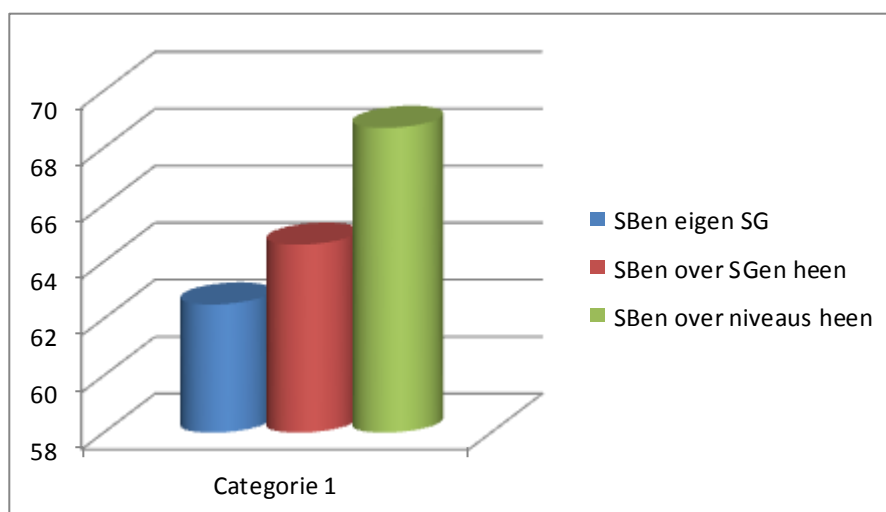
Aard van de initiatieven

In 34 van die 48 scholengemeenschappen (70,8%) zijn er verkennende gesprekken, voorlopig zonder concreet vooruitzicht, in 22 SGen (45,8%) vinden er al doelgerichte gesprekken plaats om te komen tot meer structurele samenwerking. In 13 SGen (27,1%) zijn er nog andere initiatieven.

Met welke besturen?

30 scholengemeenschappen van de 48 (62,5%) voeren die gesprekken met schoolbesturen binnen de eigen SG. Ongeveer evenveel (31 of 64,6 %) doen het (daarnaast) over de SGen heen en zelfs over de niveaus heen (33 of 68,7%). 3 SGen (6,3%) bleven het antwoord schuldig. 11 SGen noteerden nog opmerkingen.

Welke initiatieven staan op stapel?

In ruim vier vijfde van die 48 SGen (40 of 83,3%) werden er initiatieven aangekondigd of beschreven, in het ene geval al concreter dan in het andere. In 31 gevallen (64,5%) voegde men er ook wat informatie aan toe, wat resultaten, afspraken of vooruitzichten betreft. Die laatste zijn nog beperkt omwille van de startfase.

Een greep uit de beschrijving van concrete initiatieven:

- Scholengemeenschap- en niveau-overstijgend overleg in een (ruimere) regio met uitwisseling van informatie en visie, soms al met een kerngroep of beperkte delegatie per schoolbestuur en met een stappenplan;
- Scholengemeenschap-overstijgend overleg per niveau met het oog op het oprichten van een soort koepel-vzw;
- Voorbereiding van fusie van een kleiner bestuur met een groot bestuur op korte of middellange termijn;
- Overleg binnen de scholengemeenschap om binnen de SG tot meer structurele samenwerking te komen en op termijn naar één bestuur te groeien.

Ondersteuning gevraagd?

19 SGen (32,8% of een derde van de SGen) blijken nood te hebben aan ondersteuning, 30 (51,7%) niet. 9 gaven op deze vraag geen antwoord. In 14 gevallen werden er concrete begeleidingsvragen aan het Vicariaat Onderwijs gesteld. 5 SGen specificerden hun vragen niet.

Weet van schoolbesturen die nergens bij betrokken (willen) worden?

Slechts 4 SGen (6,9%) hadden weet van schoolbesturen die nergens bij betrokken worden, al dan niet uit eigen keuze, 47 SGen (81%) kennen geen dergelijke schoolbesturen. Er werden 5 besturen vermeld die mogelijk geïsoleerd zouden geraken.

Conclusies

Twee jaar van informeren en sensibiliseren van schoolbesturen binnen het aartsbisdom Mechelen-Brussel werpen hun vruchten af. Het gros van de ongeveer 190 schoolbesturen, vertegenwoordigd in 58 scholengemeenschappen, is actief bezig met het thema versterking van de bestuurskracht, al dan niet door middel van bestuurlijke schaalvergroting. Bovendien bestaat in bijna 83% van de scholengemeenschappen de wil bij besturen om te groeien naar bestuurlijke schaalvergroting. Het aantal besturen dat sceptisch aan de kant blijft staan en niet overtuigd is dat er meer structurele sa-

menwerking nodig is om hun bestuurskracht te verhogen, daalt zienderogen. Ook de overtuiging dat een regionaal verankerde en niveau-overstijgende samenwerking een meerwaarde biedt, wint veld. Ze willen die gesprekken niet enkel voeren binnen de eigen (niveau-gebonden) scholengemeenschap, maar in 60 of meer procent van de gevallen over de grenzen van de scholengemeenschappen en niveaus heen.

In vier op de tien scholengemeenschappen is er op korte termijn beweging te verwachten, wat aangeeft dat heel wat besturen vinden dat ze de uitdaging niet voor zich uit mogen schuiven maar de tijd nuttig willen gebruiken om met elkaar af te tasten hoe ze in de toekomst samen een sterkere structuur kunnen maken.

Het blijft niet bij intenties, want ruim vier vijfden van de scholengemeenschappen hebben al initiatieven genomen, waar in bijna drie kwart van de gevallen alle schoolbesturen bij betrokken zijn. In ruim 60% van de gevallen waren ook de directeurs erbij betrokken, wat aangeeft hoe belangrijk hun rol kan zijn in het veranderingsproces. Bij 7 op de 10 van die scholengemeenschappen zijn de gesprekken nog in een verkennende fase, voorlopig zonder concreet vooruitzicht, maar in bijna de helft van de scholengemeenschappen vinden er ook al doelgerichte gesprekken plaats om te komen tot meer structurele samenwerking.

Meer dan 60% voert die gesprekken binnen de eigen scholengemeenschap en eventueel doen het (daarnaast of meteen) over de scholengemeenschappen en over de niveaus heen.

Schoolbestuurders en enkele directeurs tijdens de vorming rond christelijke identiteit en pastoraal op 1 december 2014.

De vraag naar welke initiatieven concreet op stapel staan, kreeg van meer dan 8 op 10 van de scholengemeenschappen een antwoord. Niet iedereen beschrijft die initiatieven al concreet, maar wie het wel doet blijkt soms al doelgericht en met een stappenplan naar een regionaal verankerde structuur te groeien. Anderen vermelden dat ze data hebben afgesproken voor verkennende gesprekken, zonder dat daar al engagementsverklaringen aan te pas komen. In een zestal gevallen staat er een fusie van één of meer kleinere schoolbesturen

op het programma voor 2015 of 2016. Op heel korte termijn zal er dus al een reductie zijn van schoolbesturen. De bevraging was bovendien een momentopname. Intussen zijn er wellicht al nieuwe ontwikkelingen.

Niet elke scholengemeenschap heeft ondersteuning nodig. Diegenen die zelf het heft in handen hebben genomen vaak het minst. Maar ook scholengemeenschappen die nog nergens staan, blijken nog geen nood te hebben aan ondersteuning. Toch vraagt een derde van de scholengemeenschappen hulp van het Vicariaat en/of het VSKO of stelt ze die hulpvraag in het vooruitzicht. Nogal wat vragen gaan over de uiteindelijke voorwaarden om een schoolbestuur met bijzondere kenmerken te kunnen vormen, en over de juridische, financiële en andere consequenties. Voor dat laatste kunnen we heel sterk de vorming aanbevelen die de Dienst Besturen van het VSKO organiseert op dinsdag 20 januari 2014 van 19u tot 21.30u in het Pastoraal centrum In Mechelen.

Blijkbaar zijn er maar weinig schoolbesturen die geïsoleerd staan of dreigen te geraken. Er werden er maar vijf vermeld en van sommige weten we dat ze actief gesprekken voeren.

Gespreksronde bij congregaties

Uit de gesprekken die we met de 9 congregaties hebben gehad, bleek het volgende:

- Sommige congregaties staan meer open voor het opnemen van besturen dan aanvankelijk vermoed; alleen willen ze dat niet altijd zelf propageren. Enkele congregaties hebben al duidelijke vragen tot aansluiting gekregen, sommige besturen zijn nog aan het twijfelen bij welke congregatie ze zouden aansluiten.
- Een paar congregaties staan heel erg open voor een nieuwe structuur en nodigen kleinere besturen uit mee na te denken over het oprichten op redelijk korte termijn van een nieuwe vzw, die gaandeweg invulling kan krijgen. In beide gevallen wil men zoveel mogelijk regionaal samenhangende groepering. Die opstelling kan kleinere besturen aantrekken die nogal sterk op hun autonomie staan.
- Ongeveer alle congregaties zijn bereid om ‘verweesde schoolbesturen’ de kans te bieden aan te sluiten, zonder al te strenge voorwaarden op te leggen. Ze moeten wel meestal het opvoedingsproject onderschrijven en zich integreren in het bestaande organisatiemodel.
- De congregaties zijn in principe niet bereid één of meer van hun scholen ‘af te staan’ aan een nieuwe constructie. Eén congregatie zal dat misschien moeten doen omwille van de regionale druk en het risico dat de congregatieschool anders geïsoleerd geraakt.
- Door de verschillende opstelling van congregaties en andere grote besturen, lijken er enkele keuzemogelijkheden te ontstaan voor kleinere besturen.

Verdere acties vanuit het Vicariaat onderwijs

Op basis van de resultaten van de bevraging en van de gesprekken met congregaties heeft het vicariaat onderwijs vanuit zijn coördinerende rol begin december 2014 aan de meeste schoolbesturen **suggesties** doorgegeven van pistes die ze het best kunnen verkennen of gesprekken die ze kunnen voeren. De motivatie is de volgende: op basis van een uitgebreide prospectie en kennis van de mogelijke partners en hun visie, kunnen schoolbesturen wellicht beter een doordachte keuze maken op het moment dat de overheid klaarheid schept over haar invulling van de beoogde bestuurlijke optimalisatie van het onderwijslandschap.

In januari 2015 worden er aangepaste ‘Krijtlijnen voor bestuurlijke schaalvergroting’ verwacht vanuit het VSKO. Uit wat Lieven Boeve daarover al heeft meegedeeld (zie ook het artikel over het Colloquium Basisonderwijs), kunnen we afleiden dat er in ons bisdom al sterk in die richting wordt gewerkt en dat onze suggesties niet op onvruchtbare bodem zullen vallen.

Vormingsinitiatieven voor schoolbesturen schooljaar 2014-2015

Graag herinneren we aan het aanbod van vormingscursussen die de Dienst Besturen van het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs dit schooljaar aanbiedt.

Dit zijn de thema's en data van de vormingssessies in het aartsbisdom:

Thema	Datum en plaats
Bestuurlijke schaalvergroting 2 parallele sessies: - <i>Juridische consequenties</i> - <i>Organisatieveranderingen</i>	Dinsdag 20/01/2015 19u-21.30u Diocesaan Pastoraal Centrum Mechelen Warm aanbevolen. Al meer dan 50 inschrijvingen

<p>Voorjaarsseminarie met als thema's: - <i>Datagebruik: systematisch gebruik maken van informatie voor beleidsvoering</i> - <i>M-decreet: consequenties voor het gewoon onderwijs</i> - <i>Evalueren van personeel en directie</i> - <i>Eigen thema: dienend leiderschap</i></p>	<p>Maandag 2/03/2015 19-21.30u Diocesaan Pastoraal Centrum Mechelen Het eigen thema 'dienend leiderschap' wordt verzorgd door Fons Uytterhoeven</p>
<p>Diocesane jaarvergadering voor besturen</p>	<p>Dinsdag 2/06/2015 18-21.30u Provinciehuis Leuven Reserveer alvast die datum in uw agenda</p>

Vorming op maat

Besturen kunnen daarnaast nog teamgerichte vorming op maat of ondersteuning vragen. **Nog te weinig besturen doen een beroep op deze mogelijkheid. De Dienst besturen wil die service dan ook nog wat sterker propageren.**

De vorming op maat biedt de volgende waaier:

- *Vorming voor bestuurders met een rol als evaluator*
- *Nu nadenken over morgen. Toekomstgerichte reflectie over (aspecten van) de bestuurswerking*
- *Identiteit en pastoraal*
- *Beter besturen, zelfevaluatie als hulpmiddel*
- *Schouder aan schouder, exploreren van de relatie bestuur-directie*
- *Uitbouwen van concrete samenwerking tussen besturen, bundelen van krachten*
- *Besturen op de digitale snelweg*
- *Personeelsbeleid*

Forfaitaire onkostenvergoeding van 50 euro per sessie, uitgezonderd intake.

Meer info of inschrijven bij: lieve.vancamp@vsko.be

Helpdesk inschrijvingen: tel: 02 507 07 80 (tijdens kantooruren) en nascholing@vsko.be. Zie ook www.nascholing.be onder 'Aanbod besturen'.

Vorming schoolbesturen rond Christelijke identiteit en pastoraal

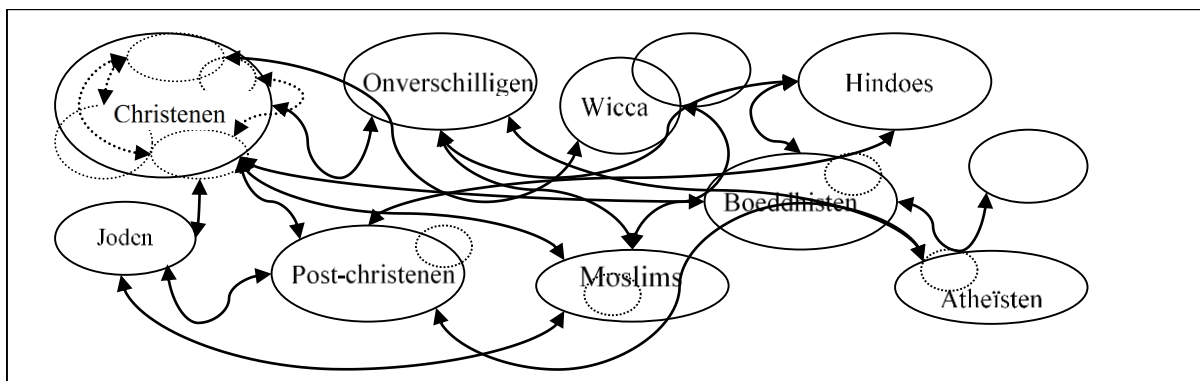
Fons Uytterhoeven

Een dertigtal schoolbestuurders en een paar directeurs namen op 1 december 2014 deel aan de vorming voor besturen over Christelijke identiteit en pastoraal in het Diocesaan Pastoraal Centrum in Mechelen.

Na een inleiding door Jürgen Mettepenningen, directeur dienst Identiteit, nam Fons Uytterhoeven, bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs, de leiding van de avond op zich. Hij verwees naar de anekdote van de vuurtoren en het fregat (dat aan de eerste het bevel gaf opzij te gaan) om aan te tonen dat we in deze tijd oude paradigma's (= algemene kaders van de theorievorming) moeten laten varen. Van de generatie geboren na 1984 zijn er nog 0 % 'kernkatholieken'. Dat is de generatie van onze jongste leerkrachten.

Fons verwees geregeld naar een tekst van Lieven Boeve over de Katholieke dialoogschool, die in de deelnemersmap zat. Onderstaand schema geeft weer hoe we zijn geëvolueerd naar "een veld met een veelheid van posities die zich tot elkaar verhouden, mogelijk elkaar beïnvloeden, van elkaar leren, elkaar bevragen, in conflict raken, zelfs afwijzen en bestrijden".

De huidige situatie van de levensbeschouwingen in al zijn verscheidenheid nodigt onmiddellijk uit tot dialoog. Een schoolbestuur moet die dialoog mogelijk maken en dat houdt keuzes in. Hoever durven we daar in het katholiek onderwijs in gaan?

Het katholieke geloof gaat ervan uit dat er iemand is die als eerste spreekt. Vanuit die relatie met God staan wij in die verscheidenheid en gaan wij in de katholieke dialoogschool de dialoog aan. Verscheidenheid kan een meerwaarde zijn als we aandacht hebben voor de traditie, in de mate dat wij ons er nog voldoende kennen. Onze eigenheid zit in het feit dat wij christenen open blijven voor dialoog, ook al merken we dat die bereidheid bij anderen niet altijd aanwezig is.

De deelnemers aan de vorming kozen uit een dertigtal A3-bladen welke tekst hen het meest aansprak

Bekijken wij wat er in de school gebeurt nog vanuit de evangelische context? Hebben wij ons als christenen niet te bescheiden opgesteld? Hoe creëren wij solidariteit tussen scholen?

De deelnemers mochten bij wijze van oefening eens nadenken over schoolvoorbeelden waar de dialoog gespeeld heeft. Een bestuurder herinnerde zich uit zijn onderwijzersloopbaan hoe een huisbezoek bij een leerling zijn functioneren in de klas had veranderd. Een andere had geleerd dat men zich niet altijd kan verschuilen achter reglementen om te doen wat in sommige omstandigheden nodig is.

Christus volgen is soms tegen de stroom in durven varen. Een bestuurder die zelf niet in het onderwijs heeft gestaan had het soms moeilijk met het gebrek aan besluitvaardigheid in het onderwijs. Anderzijds is het soms niet slecht stap voor stap te werken en geduld te hebben.

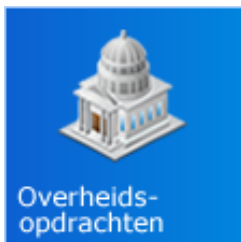

Een laatste oefening bestond erin om een keuze te maken uit verschillende A3-bladen waarop een gebeurtenis uit het schoolleven gelinkt wordt aan een gebed en een tekst uit het evangelie. De aanwezigen die dit wensten, mochten vertellen wat hen getroffen had. In één van de keuzes ging het over de voorbeeldfunctie, de eenheid tussen hoe je bent en hoe je spreekt en je gedraagt. Dat soort authenticiteit is in onderwijs heel belangrijk. In de map zat er nog andere stof tot nadenken. Wat dat laatste betreft was de vormingsavond zeker geslaagd.

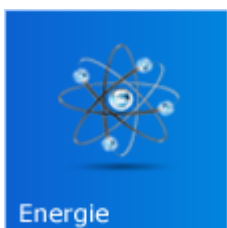
Overheidsopdrachten

Over raamovereenkomsten en -contracten

In enkele weken tijd moesten de noeste werkers van de vzw I.R.O. (Interdiocesane Raad Overheidsopdrachten) de afwikkeling van verschillende raamcontracten tot een goed einde brengen. Intussen probeerden ze ook de netwerking en vorming te verzorgen van diegenen die op het terrein nog heel wat katten zelf te geselen hebben: de verantwoordelijken voor overheidsopdrachten in de schoolbesturen, scholen en aanverwante instellingen. Een kleine stand van zaken:

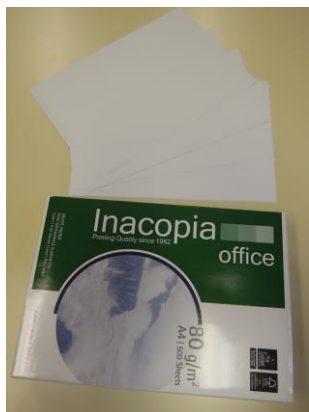
Raamcontracten energie: aardgas en elektriciteit

Er hing 'spanning' in de lucht bij beide contracten. Dezelfde leveranciers dongen mee naar de raamcontracten aardgas en elektriciteit en één ervan had na de publicatie van de bestekken kritische vragen gesteld, zelfs in die mate dat we volgens hen de startdatum van de contracten moesten uitstellen, omdat ze anders onmogelijk op een eerlijke manier konden meedingen. Aangezien de andere firma's niet dezelfde problemen zagen, hebben we de publicatie niet ingetrokken en gewoon afgewacht wat er zou gebeuren. De vzw I.R.O. stond immers recht in haar schoenen. Weliswaar was de publicatie redelijk laat gestart, zodat de firma's wel snel hun offertes klaar moesten maken, maar wij vonden het heel belangrijk dat de uitgebreide inventaris van EAN-nummers en het overeenstemmende verbruik zo betrouwbaar mogelijk waren. Dat had heel wat controlewerk gevraagd van Bart Goderis en Els Verbiest, die de dagdagelijkse werking verzekeren vanuit de hoofdzetel in het bisdom in Gent. Uiteindelijk bleek de procedure tot een goed einde te kunnen worden gebracht. Na het indienen en openen van de offertes heeft geen enkele firma bezwaar aangetekend tijdens de standstill-periode. Op die manier haalde Lampiris (voor het eerst) het contract voor elektriciteit binnen en ENI bleek opnieuw de beste voorwaarden te bieden voor aardgas. De instellingen die

voor die contracten hebben ingeschreven zijn intussen op de hoogte gebracht en de leveranciers bereiden volop de overschakeling voor vanaf 1 januari 2015, de startdatum voor de meeste contracten. De contracten lopen voor drie jaar, tot 31 december 2017.

Raamcontract Kantoorpapier

Het contract dat twee jaar geleden was afgesloten loopt tot 31 december 2014 en moest dus de voorbije weken dringend vernieuwd worden. Opnieuw moesten de deelnemende firma's enkele dozen van hun kantoorpapier meebrengen om het te laten testen door een viertal drukkerijen/kopieerdiensten, maar nieuw was dat we het papier ook nog lieten testen in een onafhankelijk labo, wat de objectiviteit van de procedure nog versterkte. Opnieuw deden twee firma's mee, en opnieuw haalde de firma Inapa, met hoofdzetel in Huizingen, het voor de verschillende percelen, dat wil zeggen in de vier bisdommen waar I.R.O. voor werkt. De prijs is andermaal nog scherper dan tevoren, maar de papierenprijzen zijn blijkbaar ook nog steeds gunstig op de internationale markt. Volgens de geraamde afname van kantoorpapier tijdens de vorige jaren kan de waarde van het contract worden geschat op ruim 6 miljoen euro. De scholen en andere instellingen die van de voordelige voorwaarden van het raamcontract gebruik willen maken, zullen vanaf begin januari 2015 (dus nog even geduld) kunnen intekenen via de vertrouwde website www.ro-bisdommen.be en vanaf dan bestellingen plaatsen. Het contract loopt voor twee jaar met eventuele mogelijkheid het te verlengen voor tweemaal een jaar.

Raamcontract Verzekering arbeidsongevallen

Foto onder: professor Rudi Claeys

Dit is een nieuw contract, waarvoor de vzw I.R.O. samenwerkt met IC-verzekeringen als makelaar. Van de vier aanbieders van verzekeringen bleek AXA de beste voorwaarden te bieden. Het contract gaat in vanaf januari 2015 en loopt voor twee jaar, met mogelijkheid van verlenging. De tarieven zouden tot 20 % gunstiger liggen dan wat scholen normaal gezien hiervoor betalen. Meer dan 600 scholen hebben aan dit contract deelgenomen.

Vanaf januari 2015 start I.R.O. met de voorbereidingen voor het tweede raamcontract verzekeringen, nl. de 'burgerlijke aansprakelijkheid school en lichamelijke ongevallen'. De scholen krijgen vanaf 23 februari 2015 de gelegenheid om ook daarvoor in te tekenen en een mandaat te geven.

Netwerking en infosessie over raamovereenkomsten

In de bisdommen Antwerpen, Gent en Mechelen-Brussel zijn er al netwerkgroepen opgericht met afgevaardigden van besturen, directeurs of ondersteunend personeel belast met overheidsopdrachten binnen hun bestuur of instelling. De bedoeling is expertise, ervaringen en concrete bestekken uit te wisselen en op die manier samen meer bedreven te worden in de kunst van het aanbesteden en offertes aanvragen, en natuurlijk om mee te profiteren van elkaars werk.

Voor de netwerkgroep van het aartsbisdom Mechelen-Brussel was besloten na de eerste vergadering in juni 2014 de volgende bijeenkomst volledig te wijden aan een infosessie over 'raamovereenkomsten'. Daarvoor nodigde het Vicariaat onderwijs Mechelen-Brussel een deskundige spreker uit: professor Rudi Claeys. En om zo'n vormingssessie zoveel mogelijk ook andere geïnteresseerden ten goede te laten komen, hadden we alle katholieke scholen uit ons bisdom de kans gegeven geïnteresseerde medewerkers naar de vormingssessie op 4 november 2014 te sturen. Die uit-

nodiging leverde meer dan het gewenste resultaat op: we registreerden ruim 90 deelnemers. Daarom weken we uit naar het grote auditorium.

We hadden Rudi Claeys al in een kleine groep eenzelfde vorming weten geven en wisten dat wat hij te vertellen had over het systeem van *raamovereenkomsten* perspectief bood voor heel wat overheidsopdrachten in scholen waarvoor *raamcontracten* misschien te rigide zijn en te weinig flexibiliteit toelaten. De spreker weet bovendien hoe hij de wat saaie reglementering op een bevattelijke en soms humoristische wijze moet brengen. Graag doen we een poging om de essentiële tips mee te geven:

Een ruime opkomst voor de vormingssessie over raamovereenkomsten op 4 november 2014 in het auditorium van het Diocesaan Pastoraal Centrum in Mechelen

Langetermijnplanning

De opdrachten afgesloten vóór 1 juli 2013 vallen nog onder de oude regeling en kunnen nog maximaal vier jaar doorlopen, indien ze van onbepaalde duur waren. De opdrachten afgesloten na die datum vallen volledig onder de basiswet van 15/06/2006, de Rechtsbeschermingswet van 17/06/2013 en de KB's Plaatsing (15/07/2011) en Uitvoering (14/01/2013). Rudi Claeys riep zijn publiek op om na te denken over het niet meer op korte termijn afsluiten van overheidsopdrachten maar om dat *op langere termijn* te doen. We zouden ons moeten oefenen in 'retroplanning'. De procedures nemen immers veel tijd in beslag en het is daarom belangrijk tijdig aan de voorbereiding te beginnen. Zijn dringend advies was: maak een inventaris op van de terugkerende overheidsopdrachten en bereken hoeveel tijd je nodig hebt om bepaalde zaken te vervangen of bij te bestellen.

Over de (school)grenzen kijken

De nieuwe wetgeving zou ons moeten stimuleren onze grenzen te verleggen, buiten onze eigen instelling. Een tweede oproep was dan ook om meer samen te werken en aan taakverdeling te doen met andere scholen die dezelfde functionele noden hebben. Hijzelf had ervaring met samenwerkingsverbanden tussen verschillende gemeenten, waardoor ze samen knowhow konden ontwikkelen en voordelige opdrachten in de markt konden zetten. Dat was meteen een pleidooi voor de netwerking die we in de verschillende bisdommen uitproberen.

De kenmerken van een goed bestek

Vervolgens dienen we heel veel aandacht te besteden aan de bestekken. We hoeven die niet te overbelasten met algemene artikels die nietszeggend zijn en waar we geen baat bij hebben. Waarom immers een regelgeving van dwingend recht nog eens expliciteren? Vermijd dingen (bewijsstukken, verklaringen e.d.) op te vragen waar je toch niets mee doet. Stap ook af van tradities zoals alleen 'aanbestedingen'. Probeer ook andere aspecten mee te laten spelen dan alleen maar de prijs. Als je een Onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking voert (tot een geraamd bedrag van 85 000 euro),

maak dan gebruik van de mogelijkheid om nog te 'onderhandelen'. In 80% van de gevallen gebeurt dat niet.

We moeten dus het bestek reduceren tot zijn essentie, maar een bestek heb je vooral nodig voor als het misloopt. We kunnen daar allerlei concrete maatregelen in voorzien maar we doen het meestal niet. Bv het contract wordt automatisch verbroken als bepaalde (concreet te omschrijven) feiten zich voordoen, de schadevergoeding wordt afgehouden van de borgsom, de firma wordt dan uitgesloten voor toekomstige opdrachten enz... Veel efficiënter dan een firma algemeen in gebreke stellen want dan ben je vaak vertrokken voor een langdurig juridisch getouwtrek zonder garantie op succes.

Een goede overheidsopdracht begint dus met een goede voorbereiding. Een goed bestek biedt meer garanties voor een goede uitvoering. Je moet goed nadenken over wat je allemaal nodig zult hebben. Het is ook aangewezen bij afloop van een overheidsopdracht met de leverancier samen te zitten om aanpassingen te bespreken voor een mogelijk nieuwe opdracht. We leren immers bij uit het verleden en je moet een aantal zaken voorzien die niet in de regelgeving staan.

Kennismaking met Raamovereenkomsten

Na die algemene inleiding ging Rudi Claeys in op de kenmerken van raamovereenkomsten. Zijn eerste advies was opnieuw: schrijf zo'n opdracht niet alleen uit. Doe het over de instellingen heen. Je kunt dan werken met een *aankoopcentrale* (waar één instantie alles aankoopt voor de verschillende partners) of een *opdrachtcentrale* (zoals I.R.O. er een is). Bij een raamovereenkomst kunnen verschillende partners samen een basisbestek uitwerken, maar de latere bestellingen kunnen individueel verschillen. Er dient geen minimumafname afgesproken te worden. Via criteria in het basisbestek worden enkele firma's geselecteerd die dan benaderd kunnen worden voor de feitelijke bestellingen.

Een raamovereenkomst legt een bepaald kader vast. De Franstalige term 'l'accord cadre' is daarom duidelijker. Je creëert een kader van samenwerking met één of meer begunstigden, op basis van een functionele omschrijving van behoeften. De technische details verschuif je naar fase 2. Het is aange-

wezen minstens drie begunstigden of geprivilegieerde partners te hebben, waarbij je dan, zodra je iets nodig hebt, een bestelling kunt plaatsen. De procedure is soepel: je hoeft geen nieuwe aankondiging te publiceren, er zijn geen termijnen, geen afnameverplichting, het gebeurt zonder bekendmaking, zonder standstill-periode. Je dient in het basisbestek wel aan te geven op welke wijze je in de tweede fase een opdracht kunt: via *onmiddellijke toewijzing* (bv aan de firma die de beste voorwaarden bood voor het artikel dat je nodig hebt in een 'hypothetische offerte'), via een *cascademethode* (eerst contact met de eerst gerangschikte, daarna eventueel met de andere) of via een *minicompetitie* (opnieuw mededinging, maar dan met een heel korte ant-

woordtijd). Het verschil met een raamcontract is dat je in dat geval exclusiviteit garandeert aan de winnaar van het raamcontract. Bij een raamovereenkomst behoud je nog een zekere keuzevrijheid. Je kunt verschillende systemen van gunning in de tweede fase hanteren, bv voor hoogdringende gevallen gebruik je het cascadesysteem, voor al de andere gevallen de minicompetitie.

Professor Claeys legde vervolgens uit hoe de *selectie van deelnemers* dient te gebeuren op basis van het bestek. Zijn toelichting werd geregeld onderbroken door vragen van deelnemers. Zo wees iemand op prijsafspraken die firma's ongetwijfeld maken. Volgens de prof kun je zo iets nooit uitsluiten.

Hij gaf de tip mee om geen naam van een 'leidend ambtenaar' te vermelden in het bestek. Die man of vrouw zou immers nogal wat vragen kunnen krijgen en eigenlijk mag hij of zij na de publicatie van de opdracht toch niets zeggen, tenzij het zo georganiseerd wordt dat elke deelnemende firma op hetzelfde moment hetzelfde antwoord kan krijgen.

Je kunt indicatieve prijzen laten meespelen bij de selectie die dan de volgende vier jaar vastliggen met gepreciseerde prijsherzieningsformules om de zes maanden of je kunt afspreken dat de firma's de volgende jaren hun prijzen doorgeven.

Ben je niet meer tevreden over bv de maaltijden van een bepaald cateringbedrijf, dan biedt een raamovereenkomst met bv een vijftal firma's de mogelijkheid om snel naar een andere firma over te schakelen. Je dient dan wel voorzien te hebben in duidelijke verbrekingsvoorwaarden om het contract snel eenzijdig te kunnen verbreken.

De ruimte ontbreekt ons om nog dieper in te gaan op de boeiende uiteenzetting van Rudi Claeys. Hij toonde zich duidelijk een groot voorstander van raamovereenkomsten, eerder dan raamcontracten. Uiteraard kwam dan de vraag uit het publiek bij wie ze konden aankloppen voor goede modellen. De spreker was er niet happig op om zomaar modellen ter beschikking te stellen. Die moeten immers altijd kritisch bekeken worden, want ze zijn ooit uitgewerkt voor specifieke omstandigheden; ze moeten ook altijd geactualiseerd worden. De vzw I.R.O. is momenteel niet in staat meer dan de bestaande grote raamcontracten te onderhandelen en zodra er wat meer ruimte komt, zal I.R.O. zich nog moeten beperken tot één of twee extra dossiers, al dan niet in de vorm van raamovereenkomsten. Vandaar dat er met veel verwachting wordt gekeken naar de koepel VSKO. Scholen verwachten terecht meer concrete ondersteuning op het vlak van de wetgeving overheidsopdrachten. Mogelijk valt er op dat terrein iets uit de bus na de geplande herstructurering van het VSKO onder impuls van de nieuwe directeur-generaal, Lieven Boeve.

Na afloop van de vormingssessie boden zich spontaan nog enkele mensen aan om lid te worden van de netwerk-groep overheidsop-

drachten. Die zijn uiteraard van harte welkom. De volgende vergaderingen van die netwerk-groep vinden plaats op dinsdag 10 februari 2015 en dinsdag 5 mei 2015, telkens van 9.30u tot 12u, in het diocesaan pastoraal centrum in Mechelen.

Stuurgroep preventieadviseurs op bezoek bij Don Bosco Halle

Bezoek aan de nieuwe drukkerij van Don Bosco Halle, met specifieke aandacht voor veiligheids- en preventieaspecten

De diocesane stuurgroep Preventieadviseurs gaat af en toe op verplaatsing naar een school van één van de leden. De bedoeling is dat de stuurgroepleden ook van elkaar kunnen leren in concrete situaties. Op 13 november 2014 was het de beurt aan het Don Bosco-instituut in Halle, naar verluidt de grootste technische en beroepsschool in Vlaanderen.

Na de gewone stuurgroepvergadering leidde één van de plaatselijke preventieadviseurs en tevens stuurgroep lid Frans Van Nieuwenhuysse ons rond in de nieuwste gebouwen. Daar is onder andere de drukkerij in ondergebracht. Daar viel vooral op hoe ruim de werkplaats was, wat op zichzelf de veiligheid ten

goede komt. We merkten dat de drukmachines goed beveiligd zijn tegen eventueel verkeerd of gevaarlijk gebruik. Waar nodig zijn er kooien rond gebouwd. Ook voor de akoestiek is er veel aandacht. Het vele beton slorpt blijkbaar heel wat hinderlijk geluid op, wat ten goede komt aan het welzijn van de leerlingen en docenten en dus ook aan de veiligheid.

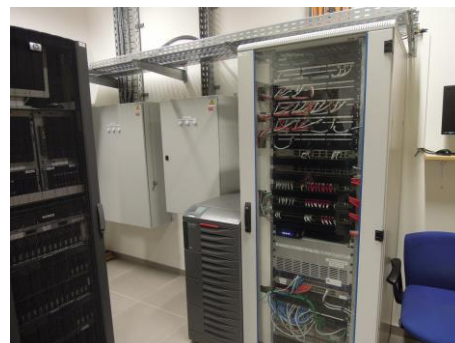

De nieuwe stookruimte

Een bezoek aan de indrukwekkende server-ruimte (foto rechts) deed ons beseffen welke hitte constant draaiende PC's kunnen veroorzaken. Een goede ventilatie is dan ook onontbeerlijk.

In de stookruimte was alles keurig opgesteld met aandacht voor alle aspecten. Een compressor die daar aanvankelijk stond, werd overgebracht naar een minder warme

ruimte omdat men had vastgesteld dat een te hoge temperatuur voor een snellere slijtage zorgde. De ruimte vanwaar de airco en ventilatie wordt aangestuurd maakte ook een grote indruk.

Op de bovenverdieping was een mooie, grote vergaderzaal ingericht, met zicht op het platte dak van de ateliers dat vol stond met zonnepanelen, die de school mee voorzien van elektriciteit.

De stuurgroepleden gaven hun ogen de kost en sommigen maakten foto's met hun mobieltje, wellicht om in hun school te tonen wat er allemaal kan of hoe het anders en veiliger kan, als men het geluk heeft een nieuw gebouw te kunnen zetten. Leerrijk was het bezoek zeker.

Vieringen, conferenties...

Colloquium Basisonderwijs met zicht op zee

Ruim 300 directeurs, pedagogisch begeleiders en genodigden namen van 26 tot 28 november 2014 deel aan het 14de colloquium basisonderwijs van het aartsbisdom Mechelen-Brussel. Dat was nu eens niet georganiseerd in het heuvelachtige Houffalize, maar in le plat pays, onze noordzeekust in Oostende. De vakantieoord De Kinkhoorn en Ravelingen werden met elkaar verbonden en konden samen, onder de noemer Vayamundo, voldoende accommodatie bieden voor een record aantal congresgangers, zonder hun traditioneel cliënteel van gepensioneerden en jonge ouders met kinderen te vergeten.

De kamers en appartementen die de gasten ter beschikking werden gesteld konden op algemene goedkeuring rekenen, net als de maaltijden, die meestal in buffetvorm werden gegoten en voor elk wat wils boden. Maar de directeurs waren natuurlijk niet alleen daarvoor naar de kust afgezakt. Zoals altijd stond er een ruime waaier van maar liefst 28 werkwinkels te wachten, waarin de deelnemers zich konden bijscholen over pedagogische en andere thema's, zoals identiteit en conflictbeheersing.

Openingsreferaat over Pluimen geven

Het openingsreferaat was voor Marleen Borzée. Zij ging ten volle in op het thema van het jaar en van dit colloquium: *'Over pluimen geven en vleugels krijgen. De kracht van een coachende directie'*. Ze lichtte toe wat mensen 'bevlogen' maakt en wat een 'pluimcompetente' directeur concreet doet. Bevlogenheid is zich gewaardeerd voelen in zijn eigenheid. Als directeur kun je bevlogen zijn als je je bekwaam en authentiek voelt in je rol, als je kunt omgaan met zichtbaarheid en kwetsbaarheid. Bevlogenheid is een uitdaging die je ook moet combineren met rust. Zoals met vele dingen moet je een goed evenwicht of 'het midden' vinden. Wie zorg verleent, heeft ook zelf zorg nodig. Als coach dient de directeur zijn personeel te versterken in hun eigenheid, ze in hun kracht te bevestigen en hen 'goesting' te geven. Pluimen geven hoort

Foto boven: Een gezellige bar met zicht op zee.

Foto midden: Openingsreferaat Marleen Borzée

daarbij. Ook lichaamstaal is belangrijk in de communicatie, zoals ook luistervaardigheid dat is. Luisteren is etymologisch verwant met 'verlichten'. Je kunt verlichten door te begrijpen en te verbinden, te bevragen uit interesse, een compliment te geven. In je verbale communicatie gebruik je het best coachingtaal (je beschrijft een gedrag, geeft weer welk gevoel dat bij je oproept en welke gevolgen dat bij jou heeft).

Zo gaf Marleen Borzée nog tal van verhelderende inzichten. Ik onthoud nog dat pluimen ontvangen ook een 'ik-taal-kunst' is. Als je bedankt voor een pluim en motiveert waarom die pluim je plezier doet, geef je ook een pluim aan de andere.

Dat was een sterke start, hoewel de accommodatie van de zaal wat tegen werkte: achteraan kon men het scherm niet goed lezen en door het geroezemoes dat daardoor ontstond, kreeg de spreekster niet altijd de aandacht die ze verdiende. Bij de latere activiteiten in de zaal verzamelden de organisatoren de deelnemers wat meer vooraan, wat alvast een verbetering was.

Fons Uytterhoeven leidde werkwinkel 1 voor een zeer coöperatieve groep directeurs

Werkwinkel 1

Het nadeel van zoveel werkwinkels is dat je nooit een volledig verslag kunt brengen van zo'n colloquium. Ik moet me noodgedwongen beperken tot de drie werkwinkels die ikzelf volgde. Die vielen alle drie erg in de smaak. De eerste werkwinkel was die van Fons Uytterhoeven. Die had als thema 'Een modelleerpad voor leiders'. Het ging over leiderschap naar het model van Jezus, die leidde door te dienen en zo anderen inspireerde en in beweging bracht. Na een denkoefening gebaseerd op de teksten van de Romein Marcus Aurelius over wat hij van heel veel personen geleerd had, schetste de

bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs enkele verschuivingen in leiderschap: van rationeel denkende leiders naar relationele leiders, van leiders met posities naar leiders die prestaties kunnen voorleggen samen met andere mensen, van indrukwekkende leiders naar inspirerende leiders, van leiders van processen naar leiders van personen, van leiders die dirigeren naar leiders die durven dromen. Hij overliep vervolgens een checklist van Jezus als leider: hij was inderdaad in staat een inspirerende visie voor mensen te ontwikkelen en naar voren te brengen, hij kon omgaan met onvolmaakte mensen en toch een missie volbrengen, was in staat goede mensen te werven en te selecteren, volgelingen op te leiden en te trainen, activiteiten te delegeren en mensen te motiveren, de andere te dienen in zijn diepste behoeften en zovoort. Zo'n checklist

kunnen we ook op onszelf toepassen. Dat klinkt eenvoudig maar het blijkt o zo moeilijk je leven te veranderen en de oude paradigma's achter je te laten. Het oude leiderschap is nog altijd gangbaar. Daarbij bepaalt de leider de visie, terwijl hij eigenlijk doordrongen zou moeten zijn van die visie en zijn team daarvoor warm zou moeten kunnen ma-

ken. Zo'n open instelling vraagt veel tijd en energie. Tot slot van de werkwinkel mocht iedere deelnemer aan de hand van een treffende zin uit de bijbel vertellen welke gedachten die bij hem of haar opriepen. De meesten konden die effectief aan hun eigen ervaringen verbinden.

Gebedsviering met nadronk

Na de namiddagwerkwinkels stond er nog een gebedsviering op de agenda in het naburige, stemmige Duinenkerkje. Jürgen Mettepenningen, onze directeur van de Dienst Identiteit, mocht die viering voorgaan. Hij koos passende teksten bij het thema 'een pluim voor...'. . Nadien volgde een verrassing: een hartig likeurtje of een Elixir de Bruges rond de sfeervol verlichte kerk in het avondlijke duister.

Werkwinkel 2

We genoten die avond nog van een prima buffet en van elkaars gezelschap. De volgende dag stond er in de voormiddag opnieuw een werkwinkel te wachten. Ik koos voor die van mijn collega Jürgen met als titel: 'Troef! De kaart van de christelijke inspiratie houdt steek'. In de werkwinkel wou Jürgen ons laten kennis maken met een manier om verschillende domeinen van het schoolleven warmer, menselijker en zelfs christelijker te maken. Hij stelde eerst de vraag wat pastoraal bij ons opriep. Toen bleek dat die term bij sommigen nooit gebruikt werd of iets van vroeger was, toen de parochie nog nauwer bij de school betrokken was. Jürgen definieerde pastoraal als het verhaal tussen God en de mensen binnen de context van de school. Dat is minder abstract als men er de con-

Na de sfeervolle gebedsdienst in de Duinenkerk (bovenaan) werden de kerkgangers beloond met een stevige borrel

Foto rechts onderaan: Werkwinkel 2, gemodereerd door Jürgen Mettepenningen

text bij neemt. Alle aspecten van het schoolleven zouden gekleurd moeten zijn door die christelijke inspiratie. Samen stelden we een lijst op van die veelvuldige aspecten van het schoolleven, van deliberatie, over oudercontact, zorgwerking, vieringen tot lessen klasmomenten, eetmomenten, rouwmomenten.... We diepten vervolgens een van die thema's verder uit: het oudercontact. Hoe kunnen we dat verbeteren in verschillende aspecten: beleid, algemene sfeer en het gesprek? Houden we voldoende rekening met de situatie waarin sommige ouders verkeren? Hebben we aandacht voor een warm onthaal, voor een positief begin van een gesprek over minder goede rapportcijfers?

Na deze denkoefening, waarin iedereen eigen ervaringen kon aanbrengen, lichtte Jürgen Mettepenningen toe

wat we moeten verstaan onder katholieke dialogeschool en liet hij ons kennismaken met de ‘pastorale steekkaarten’, die vanuit een groepje mensen in Vlaanderen zijn samengesteld om ons hierin verder te prikkelen en te helpen. Helaas kon ik het einde van de interessante werkwinkel niet meemaken, want ik moest het colloquium even verlaten om in het VSKO in Brussel aan een belangrijke vergadering deel te nemen: de eerste bijeenkomst van het Overlegforum voor besturen. In dat overleg- en adviesorgaan gaf Lieven Boeve toelichting bij drie onderwerpen die hij diezelfde avond op het colloquium zou voorstellen. Op die manier kon ik niet deelnemen aan de gezamenlijke namiddagactiviteit: een bezoek aan het domein Raversijde, met de vele bunkers en loopgraven uit de wereldoorlogen. Een bezoek dat mij jaren geleden al erg bevalen was, en nu blijkbaar ook de directeurs kon bekoren, als een waardig herdenkingsmoment van de ‘Grote oorlog’.

Avondreferaten

Lieven Boeve had, zoals ik, met dezelfde trein vanuit Brussel, wat vertraging. Daarom werd het avondgedeelte waarop hij gastspreker was, ingezet met een zangstonde, die echter nog een tijdje doorging, nadat we na een kwartier waren toegekomen. Toen kwam eerst

nog *Peter Nauwelaerts* aan het woord om de initiatieven van DCBaO toe te lichten. Hij overliep wat er allemaal op ons afkomt en wat er al dan niet in de beleidsnota van de Minister van Onderwijs stond. Dat bleek wat ontgoochelend na alle beloftes die de partijvoorzitters hadden gedaan tijdens de Vlaanderen-wees-wijsdag van eind april 2014 (zie het julinumnummer van VONDeLing). De woordvoerder bleef uitvoerig stilstaan bij de acties van DCBaO en riep iedereen op om bij Minister Crevits te blijven aandringen op voldoende beleidsomkadering voor het basisonderwijs a rato van 2 punten per leerling.

Vervolgens was het de beurt aan *Fons Uytterhoeven*. Hij begreep de eisen van de directeurs maar had uit de geschiedenis ook geleerd dat we niet alle heil moeten verwachten van de machthebbers die we nochtans mee verkozen hebben. Zijn belangrijke boodschap was ‘wat we zelf doen, doen we beter’. We moeten er zelf intern mee beginnen. We hebben misschien de neiging om arrogant te zeggen dat we de beste zijn zoals roofvogels, maar de combinatie van een valk en een uil is gevaarlijk. Dat is namelijk een ‘valkuil’. Onze identiteit kan ook iets betekenen voor de kinderen die ons worden toevertrouwd. Fons hield meer van het beeld van een groep zwaluwen die zich verzamelen om aan hun trektocht te beginnen. Om te behouden wat we hebben, moeten we volgens hem de moed hebben om te veranderen. Dat geldt voor het geheel van het onderwijs. Wij moeten de paradigmawijzigingen die zich hebben voorgedaan leren

Zangstonde in afwachting van de komst van gastspreker Lieven Boeve

Fons Uytterhoeven

zien. Onze trektocht moet ons leiden naar het beloofde land waar het katholiek onderwijs zijn specifieke en unieke rol kan vervullen.

Lieven Boeve voor (hongerige) leeuwen gegoid

Bij wijze van inleiding op de slotspreker *Lieven Boeve* grapte de bisschoppelijk afgevaardigde dat diens vrouw ook een goede smaak moest hebben, want beiden hadden, geheel toevallig, dezelfde das aan.

Lieven Boeve, directeur-generaal VSKO, tijdens zijn maidenspeech voor dit publiek. Daarna kon hij mee genieten van een lekkere maaltijd, samen met Jürgen Mettepenningen (foto onderaan)

De grappige afsluiter kon niet verhinderen dat de sfeer in de zaal al wat rumoeriger begon te worden. Lieven Boeve moest immers zijn spreekbeurt beginnen op het moment dat het avondeten geprogrammeerd stond. Bovendien had hij gerekend op meer spreektijd en was zijn presentatie daar op afgesteld. Inhoudelijk had hij ook nogal wat zware, ingrijpende veranderingen te melden. Misschien wat te veel van het goede om de zaal met volle aandacht en respect te laten luisteren. Moeilijk gaat ook, moet de nieuwe baas van het VSKO gedacht hebben, en vol moed begon hij aan zijn maidenspeech, voor zo'n uitgelezen publiek althans.

Bij zijn aantreden kreeg Lieven Boeve twee opdrachten mee: de eigenheid van het katholiek onderwijs veilig stellen in een sterk veranderde en veranderende context en de organisatie van het katholiek onderwijs, inclusief de ondersteuning door het VSKO in al zijn geledingen, verbonden, diensten en regionale verankeringen (de vicariaten). Uit het regeerakkoord plukte hij toch ook enkele positieve zaken: we krijgen meer vrijheid en vertrouwen. Het VSKO heeft ook gereageerd op de te forse besparingen op de werkingsmiddelen (2,3% (= 11,3 miljoen euro) voor het basisonderwijs en 4,5% (= 20,4 miljoen) voor het secundair. Die moeten gekoppeld worden aan flankerende maatregelen.

Voor Lieven Boeve zijn er enkele belangrijke prioriteiten en werven: een duidelijk toekomstgericht inhoudelijk project en een herpositionering van het katholiek onderwijs naar bestuursvaardige scholen met een organisatie. Die organisatie, het VSKO en de Vicariaten moeten hun dienstverlening optimaliseren. Hij kwam daar later op terug. Eerst belichtte hij wat hij verstaat onder de katholieke dialoogschool, een kadervisie die verscheidenheid aan projecten inspireert. Uit recente cijfers over geloofsbeleving blijkt dat 50% zich katholiek noemt, 5 % islamiet en een derde behoort niet tot een religieuze denominatie. Bij de generatie na 1984, onze jonge leerkrachten, is er haast niemand meer die zich rekent tot de 'kernkatholieken'. Daar moeten we ons van bewust zijn. Op het thema 'bestuurlijke schaalvergroting' ging de directeur-generaal niet in detail in. In zijn visie zouden we in het katholiek onderwijs moeten kunnen evolueren

van 800 naar ongeveer 150 schoolbesturen, die sterk zijn, regionaal verankerd en niveau-overstijgend, verantwoordelijk voor de hele breedte van het katholiek onderwijs in een regio. Met een goed evenwicht tussen schaalgrootte en nabijheid. Als de overheid de middelen niet evenredig verdeelt over de niveaus, dan moeten we dat met de schaalvergroete schoolbesturen zelf doen, tenminste indien de regelgeving daarvoor op sommige punten aangepast wordt.

Tenslotte liet Lieven Boeve al even in zijn kaarten kijken wat de interne reorganisatie van het VSKO betreft. Daar is eenheid van visie nodig en een verbetering van de dienstverlening. De koepel moet tegelijkertijd ook 10% besparen. Lieven Boeve wil graag werken met thematische clusters en niveau-overstijgende teams. Voor de pedagogische begeleiding moeten we meer Vlaanderenbreed gaan denken. De sturing kan nog gebeuren vanuit de vicariaten, maar de ontwikkeling van visie en materiaal zou samen op het centrale niveau gebeuren.

De directeur-generaal besloot met de vaststelling dat er vele uitdagingen wachten op elk niveau. We weten waarom we het doen, want we hebben iets te bieden. Hij dankte de directeurs en apprecieerde wat ze doen voor het katholiek onderwijs.

Het geduld van de toehoorders werd beloond met een heerlijk avondbuffet, waarna nog vele uren kon worden nagepraat en genetwerkt in de ruime bar.

Werkwinkel 3

Werkwinkel 3 onder leiding van Hedwig Bergmans
(©foto hierboven: Ann Van Damme. Andere foto's: Guido François)

De derde dag was er de derde werkwinkel. Ik koos, met een twintigtal anderen; voor het thema 'Luisteren en spreken vanuit het hart – omgaan met conflicten' van Hedwig Bergmans. We leerden heel wat bij over geweldloze communicatie. Zoals we al bij Marleen Borzée konden beluisteren moeten we eerst zorgen voor onszelf en dat niet zien als egoïsme. Onze eigen behoeftes bepalen hoe we omgaan met conflictueuze situaties. We mogen daarbij niet oordelen over de andere of hem in een minderwaardige positie plaatsen. Ook hier weer het belang van een goede non-verbale en verbale communicatie. Probleemsituaties op de speelplaats of in de leraarskamer zijn vaak gebaseerd op manieren om te overleven. Soms hoort

daar fysieke agressie bij. De workshop leerde ons vooral dat we eerst naar onszelf moeten leren luisteren via ons lichaam. Dan kunnen we bepaalde gevoelens beter benoemen. Achter angst schuilt vaak behoefte aan veiligheid, als ik boos ben, hoop ik begrepen te worden. Verdriet heeft te maken met gemis (aan erkenning). 'Spreken en luisteren vanuit het hart' is gebaseerd op het model van 'Geweldloze Communicatie' van Marshall Rosenberg. De oefening met een hinkelpad, waarbij over elke fase in een conflictsituatie moet worden nagedacht om een doordachte uitweg te vinden, was heel confronterend. Een directeur was bereid de oefening te maken vanuit een reële situatie met een leerkracht op zijn school. De moed die hij aan de dag legde om zich op die manier kwetsbaar op te stellen, lokte heel wat sympathie uit bij zijn collega's in de workshop. Deze workshop is zeker een aanrader. Hedwig is al jaren zeer onderlegd in de materie.

De derde dag was er de derde werkwinkel. Ik koos, met een twintigtal anderen; voor het thema 'Luisteren en spreken vanuit het hart – omgaan met conflicten' van Hedwig Bergmans. We leerden heel wat bij over geweldloze communicatie. Zoals we al bij Marleen Borzée konden beluisteren moeten we eerst zorgen voor onszelf en dat niet zien als egoïsme. Onze eigen behoeftes bepalen hoe we omgaan met conflictueuze situaties. We mogen daarbij niet oordelen over de andere of hem in een minderwaardige positie plaatsen. Ook hier weer het belang van een goede non-verbale en verbale communicatie. Probleemsituaties op de speelplaats of in de leraarskamer zijn vaak gebaseerd op manieren om te overleven. Soms hoort

Erik Burke in actie rond het thema 'tijd'

Slotreferaat van een kommatoloog

Na de inspanning volgde de ontspanning. Voor het 'slotreferaat', zoals dat in het programma stond, hadden de organisatoren de Oostendse acteur Erik Burke ingehuurd, zelfverklaard specialist in de 'kommatologie'. Hij bracht een heel humoristische, poëtische maar inhoudelijk ook zeer waardevolle conference over 'tijd'.

Guido Vandevenne, directeur van de Dienst Pedagogische begeleiding, besloot wisselijk het slotwoord kort maar krachtig te houden. Hij had twee dingen geleerd: hoe 'pluimcompetent' te worden en 'langzamer leven geeft ons meer tijd'.

Guido Vandevenne

Een dikke pluim voor de hele ploeg pedagogische begeleiders en enkele vrijwilligers voor de puike organisatie en een inhoudelijk goed gestoffeerd colloquium.

Guido François

Zevende Middenkadercongres: Evalueren om te evolueren?!

Op 6 en 7 november 2014 organiseerde de Dienst Pedagogische Begeleiding secundair onderwijs zijn zevende middenkadercongres. Een uitvoerig verslag ervan, samen met wat foto's, kunt u vinden op de website van het Vicariaat onderwijs, bij 'afgelopen activiteiten'. Hierbij vindt u een rechtstreekse link: <http://www.vikom.be/activiteit/zevende-middenkadercongres-2014-evalueren-om-te-evolueren>

(foto van het Middenkadercongres op 6 en 7 november 2014)

Personalia

Proficiat

Maar liefst vier leden van onze Dienst pedagogische begeleiding Mechelen-Brussel mochten zich de voorbije maanden voor de eerste of de zoveelste keer 'opa' noemen:

- *Jo Coppens*, hoofdbegeleider basisonderwijs, met kleinzoon Abel (°24 april 2014) (sorry voor de late melding)
- *Wim Peeters*, pedagogisch begeleider fysica, met kleindochter Lune (° 31 oktober 2014)
- *Antonio Christiano*, pedagogisch begeleider basisonderwijs, met kleindochter *Aurore* (°16 november 2014) (zie foto links)
- *Guido Vandevenne*, directeur van de Dienst pedagogische begeleiding, met kleinzoon *Leon* (°2 december 2014)

Naast die vier opa's mocht een oma niet ontbreken. Onze secretariatsmedewerkster *Sonja Baert* werd op 18 augustus 2014 grootmoeder van *Lukas*.

Proficiat voor de ouders en de niet minder fiere grootouders.

Kerstfeest Vicariaat Onderwijs

Enkele gepensioneerde pedagogische begeleiders gehuldigd. Boven: Marina Slegtinck
Onder: Ludo Wevers

Traditiegetrouw nodigt de bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs alle medewerkers van het Vicariaat onderwijs uit op een kerstviering in het Pastoraal centrum. Op 10 december 2014 begon die ontmoetingsavond met een korte gebedsviering in de kapel en eindigde die met een heerlijk buffet in het plaatselijke restaurant Hof de Merode. Fons Uytterhoeven maakte van de gelegenheid gebruik om enkele gepensioneerde pedagogische begeleiders figuurlijk in de bloemetjes te zetten: Marina Slegtinck, Marleen Leroy en Ludo Wevers. Het werd een gezellige avond.

